

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy 028.1

Hely

Idő

"1938"

Személy

Szerző:

Cím:

Mit olvasnak és mit nem olvasnak a nők Budapesten?

Forrás:

Pesti Napló

Bsp

1938 okt. 28

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Közn. nyomt. XX es 22 es

Mit olvasnak és mit nem olvasnak a nők Budapesten?

(Saját tudósítónktól.) A népkönyvtár intézményének nagyon fontos szerepe van a széles néprétegek kulturális színvonalának emelésében. Ha meg akarnánk állapítani a népkönyvtár helyét a társadalom életében, — mondja helyesen Fort Sándor, a Fővárosi Könyvtár könyvtárosa most megjelent tanulmányában, — akkor azt közvetlenül a kórház s az iskola után kell soroznunk fontosság tekintetében. A kórház óvja, vagy védi egészségünket, az iskola megalapozza a tudást, a népkönyvtár pedig preventíve védi a tudást és az egészséget, mert népszerű, felvilágosító és oktató könyveivel mind az egészségvédelem, mind a tudás szolgálatában áll.

Fort Sándor statisztikai tanulmányának alapjául a Fővárosi Könyvtár Bakáts téri fiójának 90 kölcsönzési napját választja, illetőleg azt, hogy e 90 nap alatt milyen irányban jelentkezett a női olvasók érdeklődése. Ennek a könyvtárnak a tagjai között a legnagyobb számban szerepel a diákság. Ez a terület is, ahol a könyvtáros munkája a pedagógus tevékenységével találkozik. Sőt alighanem könnyebb nevelőmunkát végez a pedagógus az iskolában, mint a könyvtáros a könyvek között, hiszen az iskolai tanulmányok során a tanár közelebb tud férközni a tanulók lelkéhez és így könnyebben megismerheti hibáit és erényeit is. A könyvtáros viszont nem ismeri azt, aki előtte áll és így annak megítélését kizárólag a könyvkérő füzetre alapíthatja.

Az olvasók másik része az intellektuális dolgozó és háztartásbeli intellektuális nők közül kerül ki, ezen a téren a könyvtáros szerepe a túlságosan mohó könyv-olvasási vágy letompítására és a könyvkérések szám-
szerű redukálására irányul, a helyes olvasás és a többi olvasó érdekében. Viszont fokozottabb mértékben jelentkezik a könyvtáros pedagógiai feladata, amikor az olvasó a testi vagy háztartásbeli munkások kategóriájából kerül ki.

A tanulmány az általános bevezetés után áttér a részletekre és szövegben és grafikonokban egyaránt kitűnően áttekinthető képet ad a könyvtárban megfordult nőolvasók olvasmányairól és ezen keresztül kulturális érdeklődéséről.

Az egyik táblázat az írók olvasottsági rangsorának érdekes hullámzását mutatja. Az iskolai kötelező olvasmányok hatása annyira maradandó, hogy a kötelező olvasmányok írói sok mai divatos író is megelőznek. Eötvös József megelőzi Gulácsyt, Jósika, Arany Komáromit, Kisfaludy és Vörösmarty Tormay Cecileit. A különböző foglalkozási csoportoknál természetesen más-más az eredmény. A munkásosztálybeli olvasókat a magyar és külföldi irodalom szerzői közül elsősorban a realista írók érdeklik. Itt Dosztojevszkij emelkedik ki leginkább. Zola hátlérbe szorul és az érdeklődés mindinkább az orosz és északi írókat helyezi az első sorba.

Sokan tudatosan elfordulnak a magyar íróktól és csak a külföldi szerzőket szeretik. Kissé meglepő, hogy az idegen írók műveit majdnem minden kategória előnyben részesíti. Az olvasásnak ez az eltolódása jelentéktelen azoknál a foglalkozási csoportoknál, amelyeknél feltételezhető, hogy a magyar irodalom jelentős szerzőit és műveit tanulmányaik alapján már megismerték, de nem közömbös ott, ahol a magyar irodalom megismerése bármely okból elmaradt. Ilyen esetekben a könyvtárnak bizony némi enyhe presszióval is igyekeznie kell az olvasók figyelmét a magyar írók munkáira felhívni.

A könyvtár nőolvasóinak érdeklődését általánosságban az is jellemzi, hogy ismeretterjesztő könyvet aránylag keveset olvasnak. 86.2 százalék szépirodalommal szemben mindössze 13.8 százalék ismeretterjesztő munka olvasását jegyezték fel. Érdekes az is, hogy a regény az egész vonalon uralkodik. A kikölcsönzött könyvek 81.4 százaléka regény volt, emellett eltörpül az elbeszélés, költemény és színdarab. Költeményt kevesen olvasnak. Ami érdeklődés ezirányban megnyilvánul, azt elsősorban az iskolai tanulmányok indokolják. Az sem érdektelen, hogy a nőolvasók alig olvassák Ady műveit, viszont az Ady-versek iránt férfiolvasók körében változatlanul tovább tart az érdeklődés.

Fort Sándor végül név szerint összeállítja azokat a szerzőket, akik megfigyelései szerint legsűrűbben szerepeltek a vizsgálatra szánt 90 nap alatt a kölcsönzések listáján. A magyarok között Jókai Mór, Herczeg Ferenc, Mikszáth Kálmán, Csathó Kálmán, Gárdonyi Géza és Gulácsy Irén vezet, a külföldiek közül pedig Sinclair Lewis, Jack London, Galsworthy, Lagerlöf, Benoit, Rachmanova, Balzac és Undset. Csak ezek után következik az egyidőben legnépszerűbb három író: Hamsun, Mereskovszkij és Wells.

A Fővárosi Könyvtár kiadásában megjelent tanulmány még ezeken kívül is sok rendkívül érdekes és tanulságos adatot tartalmaz, amely a könyv-olvasók lélektanának legmélyebb titkaira világít. Természetes, hogy általános érvénye csak akkor lehetne a leszűrt adatoknak, ha — mondjuk — legalább félesztendeig és valamennyi könyvtárfiókban elvégezték volna ugyanazt a számítást. Így is azonban rendkívül figyelemreméltóak a szerző következtetései, amelyek igazolják azt, amit ő maga is leszögez: rossz olvasó nincs — legfeljebb rossz könyvtáros van. A tanulmány elolvasása után meg kell azonban állapítanunk, hogy szerencsére — jó könyvtárosok is vannak. És ez a többség.